

LEHTIKUUSEN KOULUN MUSIIKKILUOKKIEN MUSIIKIN OPETUSSUUNNITELMA (VUOSILUOKAT 3.-5.)

Johdanto

Vantaan perusopetuksen musiikkiluokkien opetuksen tavoitteena on auttaa musikaalisuustestin perusteella valittuja oppilaita kehittämään omaa erityisosaamisen aluettaan tavoitteellisesti, aktiivisesti ja pitkäjänteisesti. Opetuksessa painotetaan oppilaan omaa musisointia laulamalla ja soittamalla, sekä syvennetään musiikkitietoutta monipuolisesti.

Lehtikuusen koulussa painotetaan kokonaisvaltaista musiikin tekemistä. Oppilasaines määrittelee kunakin vuonna musiikin opetuksen sisällön. Kerhotoiminta on projektiluontoista keskittyen syksyn ja kevään konserttien valmistamiseen. Mahdollisuuksien mukaan oppilas valitsee itselleen oman soittimen, jonka opetuksesta vastaa joko musiikkiopisto tai koululle hankittu soitonopettaja. Kuoro- ja orkesteritoiminta on luokkakohtaista, mutta esityksiä varten kootaan suurkuoro ja -orkesteri.

Musiikin opetus on jaettavissa kolmeen osa-alueeseen, musisointi, musiikin kuuntelu ja musiikin tuntemus, joista musiikin kuuntelemisen taito on perustana kaikelle musiikilliselle toiminnalle:

- äänenkäyttöä kehittäviä harjoituksia ja eri laulutyyliin perehdyttävää moniäänistä ohjelmistoa ottaen huomioon poikien äänen muuntuminen yläasteen aikana.
- yhteissoittoa kehitetään edelleen erilaisissa orkestereissa ja pienyhtyeissä, joiden monipuolista ohjelmistoa (eri tyyliä, kulttuureja jne.) valittaessa huomioidaan oppilaiden soittamisen taso.
- omien musiikillisten ideoiden kokeilua ja tuottamista ääntä, laulua, soittimia, liikettä ja musiikkiteknologiaa käyttäen.

Syventävä laulun ja yhteissoiton opiskelu tapahtuu koulun kuoroissa ja orkestereissa sekä erilaisissa lauluja soittinyhtyeissä, jotka voivat toimia koulun kerhoina. Näihin musiikkiluokkalaiset osallistuvat omien taitojensa mukaan opettajan ohjauksen perusteella. Kaikille musiikkiluokkalaisille annetaan mahdollisuuksia esiintymiskokemukseen. Musiikkiluokkien joka lukuvuotiset yhteiset konsertit ja luokkien omat tai yhteiset matineat ovat hyviä tilaisuuksia oppilaiden esiintymisille.

Suosittelavaa on myös koulupäivien ulkopuolisella ajalla toteutettavat esiintymisvierailut.

Arviointi

Arviointi noudattaa opetushallituksen antamia musiikin arviointiohjeita. Musiikkiluokalla oppilaan arvioinnin lähtökohtana painottuvat musiikinopetuksen tiedolliset ja taidolliset tavoitteet, sekä oppilaan monipuolinen musiikillinen osallistuminen ja toiminta koulussa. Musiikkiluokan oppilaan arviointi sisältää keskeisiä oppilaan musiikillista kokonaiskehitystä mittaavia alueita, kuten:

- laulu- ja soittotaidon kehittyminen yksin ja ryhmässä
- rytmi- ja melodiatajun kehittyminen
- muoto- ja tyyli- ja taitojen kehittyminen

- musiikillisen muistin kehittyminen
- oppilaan luovuuden kehittyminen erilaisissa musiikkitoiminnoissa.

Arvosanaa annettaessa voidaan painottaa oppilaan parasta osaamisaluetta, joten arvosana koostuu eri alueiden arvioinnista, mutta ei välttämättä niiden keskiarvosta.

Musiikkiluokan oppilaan arvosana musiikissa ei ole verrannollinen tavallisella luokalla opiskelevan oppilaan musiikin arvosanan kanssa.

3. VUOSILUOKKA

LAAJA-ALAINEN OSAAMINEN

Ajattelu ja oppimaan oppiminen: Tutkiva ja luova työskentelyote, yhdessä tekeminen sekä mahdollisuus syventymiseen ja keskittymiseen edistävät ajattelun ja oppimaan oppimisen kehittymistä.(L1)

Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu: Oppilas harjoittelee ilmaisemaan itseään musiikin keinoin ja esiintymään erilaisissa tilanteissa mahdollisuuksien mukaan. (L2)

Työelämätaidot ja yrittäjäyys: Harjoitellaan työskentelemään itsenäisesti ja yhdessä toisten kanssa. Kannustetaan työskentelyyn ja sen tulosten arvostamiseen. Oppilas ymmärtää tehtävänsä osana kokonaisuutta.(L6)

Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen: Oppilas ymmärtää omien valintojensa ja tekojensa merkityksen itselleen ja ympäristölle.(L7)

TAVOITTEET

- Oppilas osallistuu yhteismusisointiin. (T1)
- Oppilas oppii luontevaa äänenkäyttöä ja tutustuu erilaisiin soittimiin. (T2)
- Oppilas ilmaisee itseään musiikkiliikunnan ja -leikkien avulla. (T3)
- Oppilas saa elämyksellisiä kuuntelukokemuksia (T4)

Numeroinnilla viitataan siihen, mihin Opetushallituksen perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa nimettyihin tavoitealueisiin kyseinen tavoite liittyy.

Lisäksi musiikkiluokilla

Oppilas kehittää luovaa ilmaisutaitoaan valmistamalla musiikkiesityksiä.

KESKEISET SISÄLLÖT

LAULAMINEN

- kansanlauluja, kalevalaisia lauluja ym. suomalaista laulustoa sekä muita ikäkauteen sopivia lauluja, myös ilman säestystä
- helppoja äänenkäytön harjoituksia, melodiatoistot, tutustutaan moniäänisyyteen esim. kaanoneiden avulla
- juhliin ja oppiaineisiin liittyviä lauluja, joista osa ulkoa esim. Maamme-laulu, Suvivirsi

Lisäksi musiikkiluokilla

- äänialan laajentaminen ja hengitystekniikan kehittäminen
- harjoittaminen solistisiin tehtäviin ja mikrofonin käyttöön
- **laulun uudelleen sanoittaminen**

SOITTAMINEN

- oppilas saa kokemuksia **melodia- ja sointusoitinten** esim. laattasoitinten / nokkahuilun / kanteleen / ukulelen ja rytmisoitinten käytöstä yhteissoitosta mahdollisuuksien mukaan
- kehosoitimet, myös yhteissoittoon valmistavina harjoituksina

Lisäksi musiikkiluokilla

- ohjataan oppilas valitsemaan itselleen sopiva instrumentti
- soitetaan luokkakohtaisissa kokoonpanoissa
- harjoitellaan bändisoittimia

MUSIIKKILIIKUNTA

- laulu- ja piirileikit, tanssit
- musiikillista keksintää liikkuen, laulaen, soittaen
- syketajun vahvistaminen

Lisäksi musiikkiluokilla

- oppilasta rohkaistaan omien tanssien suunnitteluun ja esittämiseen

MUSIIKIN KUUNTELU

- tunnistaa erilaisia orkesterisoittimia
- oppilas ilmaisee kuulemaansa esim. liikkuen, piirtäen, sanallisesti
- erilaisten muotorakenteiden hahmottaminen
- tutustutaan joihinkin taidemusiikin keskeisiin teoksiin esim. joku Sibeliuksen teos, Tšaikovskin Pähkinänsärkijä, Rautavaaran Cantus Arcticus, Prokofjevin Pekka ja susi

MUSIIKIN TUNTEMUS

- nuottiviivasto, nuottiavain
- puolinuotti, kokonuotti, vastaavat tauot
- nuottinimet C-duurissa
- dynamiikka esim. crescendo - diminuendo
- kolmijakoinen – tasajakoinen

Lisäksi musiikkiluokilla

- **neljäsosa- ja kahdeksasosanuotti sekä vastaavat tauot**
- musiikkisanastoa tulkintaa varten

ESIINTYMINEN

- tunneilla valmistettuja tuotoksia esitetään mahdollisuuksien mukaan
- tarjotaan oppilaille positiivisia esiintymiskokemuksia ja kiinnitetään huomiota esityksen valmistusprosessiin
- opetellaan yleisökäyttäytymistä sekä esiintymisetikettiä

Lisäksi musiikkiluokilla

- valmistautuminen vuosikellon määrittämiin konsertteihin (esim. Aristokattikonserttiin) ja koulun juhliin

4. VUOSILUOKKA

LAAJA-ALAINEN OSAAMINEN

Ajattelu ja oppimaan oppiminen: Tutkiva ja luova työskentelyote, yhdessä tekeminen sekä mahdollisuus syventymiseen ja keskittymiseen edistävät ajattelun ja oppimaan oppimisen kehittymistä.(L1)

Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu: Oppilas harjoittelee ilmaisemaan itseään musiikin keinoin ja esiintymään erilaisissa tilanteissa mahdollisuuksien mukaan. (L2)

Työelämätaidot ja yrittäjäyys: Harjoitellaan työskentelemään itsenäisesti ja yhdessä toisten kanssa. Kannustetaan työskentelyyn ja sen tulosten arvostamiseen. Oppilas ymmärtää tehtävänsä osana kokonaisuutta.(L6)

Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävä tulevaisuuden rakentaminen: Oppilas ymmärtää omien valintojensa ja tekojensa merkityksen itselleen ja ympäristölle.(L7)

TAVOITTEET

Syvennetään edellisellä vuosiluokalla opiskeltuja taitoja:

- Oppilas osallistuu yhteismusisointiin. (T1)
- Oppilas osaa käyttää ääntään luontevasti ja tutustuu erilaisiin soittimiin. (T2)
- Oppilas ilmaisee itseään musiikkiliikunnan ja -leikkien avulla. (T3)
- Oppilas saa elämyksellisiä kuuntelukokemuksia (T4)

Lisäksi musiikkiluokilla

- oppilas kehittää luovaa ilmaisutaitoaan valmistamalla musiikkiesityksiä

KESKEISET SISÄLLÖT

LAULAMINEN

- kansanlauluja, **Pohjoismaalaista laulustoa** sekä muita ikäkauteen sopivia lauluja, myös ilman säestystä, tehdään yhteistyötä ympäristöopin kanssa
- helppoja äänenkäytön harjoituksia, melodiatoistot, tutustutaan moniäänisyyteen esim. kaanoneiden avulla juhliin ja oppiaineisiin liittyviä lauluja, joista osa ulkoa esim. Maamme-laulu, Suvivirsi

Lisäksi musiikkiluokilla

- muiden kulttuurien laulustoa eri kielillä
- kevyen musiikin ajankohtaista laulustoa
- laulujen uudelleen sanoittamista

SOITTAMINEN

- oppilas saa kokemuksia melodia- ja sointusoitinten esim. laattasoitinten / nokkahuilun / kanteleen / ukulelen ja rytmisoitinten käytöstä yhteissoitosta mahdollisuuksien mukaan
- kehosoittimet, myös yhteissoittoon valmistavina harjoituksina

Lisäksi musiikkiluokilla

- **oman soittimen ja bändisoittimien soittotaidon lisäämistä**

MUSIIKKILIIKUNTA

- laulu- ja piirileikit, tanssit
- musiikillista keksintää liikkuen, laulaen, soittaen
- syketajun vahvistaminen

MUSIIKIN KUUNTELU

- tunnistaa erilaisia orkesterisoittimia
- oppilas ilmaisee kuulemaansa esim. liikkuen, piirtäen, sanallisesti
- erilaisten muotorakenteiden hahmottaminen
- tutustutaan joihinkin taidemusiikin keskeisiin teoksiin esim. joku Sibeliuksen teos, Tšaikovskin Pähkinänsärkijä, osia Vivaldin Vuodenajoista, **Griegin Peer Gynt**

MUSIIKIN TUNTEMUS

- nuottiviivasto, nuottiavain
- puolinuotti, kokonuotti
- nuottinimet C-duurissa
- dynamiikka esim. crescendo - diminuendo
- kolmijakoinen – tasajakoinen

Lisäksi musiikkiluokilla

- **neljäsosa- ja kahdeksasosanuotti sekä vastaavat tauot**
- musiikkisanastoa tulkintaa varten
- muotorakenne ja sointiväri
- tempomerkinnät ja dynamiikan merkintöjä
- rinnakkaissävellajit yhteen etumerkkiin asti
- Eurooppalaiset musiikkikulttuurit

ESIINTYMINEN

tunneilla valmistettuja tuotoksia esitetään mahdollisuuksien mukaan

tarjotaan oppilaille positiivisia esiintymiskokemuksia ja kiinnitetään huomiota esityksen valmistusprosessiin opetellaan yleisökäyttäytymistä sekä esiintymisetikettiä

Lisäksi musiikkiluokilla

valmistautuminen vuosikellon määrittämiin konsertteihin (esim. Aristokattikonserttiin) ja koulun juhliin

5. VUOSILUOKKA

LAAJA-ALAINEN OSAAMINEN

Ajattelu ja oppimaan oppiminen: Oppimaan oppimisen taidot karttuvat, kun oppilaita ohjataan ikäkaudelleen sopivalla tavalla asettamaan tavoitteita, suunnittelemaan työtään, arvioimaan edistymistään sekä hyödyntämään teknologisia ja muita apuvälineitä opiskelussaan. (L1)

Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu: Oppilaita rohkaistaan vuorovaikutukseen ja itsensä ilmaisemiseen. Koulutyössä kannustetaan mielikuvituksen käyttöön ja kekseliäisyyteen. (L2)

Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot: Kouluyhteisö ohjaa ymmärtämään, että jokainen vaikuttaa toiminnallaan niin omaan kuin toistenkin hyvinvointiin, terveyteen ja turvallisuuteen. Oppilaita kannustetaan huolehtimaan itsestä ja toisista. (L3)

Monilukutaito: Musiikinopetuksessa tarkastellaan oppilaille merkityksellistä musiikin kieltä ja siitä nousevia tulkintoja. Opetellaan ymmärtämään musiikin tilanne- ja aikasidonnaisuutta. (L4)

Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen: Pohditaan yhdessä, miksi tieto- ja viestintäteknologiaa tarvitaan musiikin opiskelussa, ja miten sitä voi opiskelussa hyödyntää. (L5)

Työelämätaidot ja yrittäjyys: Oppilas oppii tunnistamaan omat vahvuutensa sekä yhteistyö- ja vuorovaikutustaitojen merkityksen. (L6)

Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävä tulevaisuuden rakentaminen: Oppilaat oppivat arvioimaan median vaikutuksia ja käyttämään sen mahdollisuuksia. Oppilaita ohjataan osallistumaan yhteisten projektien suunnitteluun ja valmistamiseen sekä kantamaan oma vastuunsa projektien toteutumisessa. (L7)

TAVOITTEET

- Oppilas opettelee improvisoimaan sekä suunnittelemaan ja toteuttamaan pienimuotoisia sävellyksiä tai monitaiteellisia kokonaisuuksia eri keinoin ja myös tieto- ja viestintäteknologiaa käyttäen. (T5)
- Oppilas ilmaisee musiikillisia kokemuksiaan ja musiikillista maailmaa sanoin, kuvin tai liikkeen avulla. (T6)
- Oppilas opettelee ymmärtämään musiikin käsitteitä ja merkintätapoja musisoinnin yhteydessä. (T7)
- Oppilas tunnistaa musiikin vaikutuksia sekä fyysiseen että psyykkiseen hyvinvointiin sekä osaa huolehtia musisointi- ja ääniympäristön turvallisuudesta. (T8)
- Oppilas kehittää musiikillista osaamistaan harjoittelun avulla, osallistuu tavoitteiden asettamiseen ja arvioi edistymistään suhteessa tavoitteisiin. (T9)

Lisäksi musiikkiluokilla

Oppilas kehittää luovaa ilmaisutaitoaan valmistamalla musiikkiesityksiä.

KESKEISET SISÄLLÖT

LAULAMINEN

- ikäkaudelle sopivia lauluja eri musiikkityyleistä ja -kulttuureista, **esim. Eurooppa**, tehdään yhteistyötä ympäristöopin kanssa
- äänenhuolto, äänenmurros, äänityypit
- juhliin ja oppiaineisiin liittyviä lauluja, joista osa ulkoa esim. Maamme-laulu, Suvivirsi

Lisäksi musiikkiluokilla

- Kevyen musiikin ajankohtaista laulustoa
- Harjoitellaan moniäänisiä lauluja
- Muiden kulttuurien laulustoa eri kielillä

SOITTAMINEN

- oppilas saa kokemuksia melodia- ja sointusoitinten, esim. kitara / basso / laattasoittimet / nokkahuilu / kantele / rytmisoittimet (myös rumpusetti), käytöstä yhteissoitossa
- kehosoitimet, myös yhteissoittoon valmistavina harjoituksina

Lisäksi musiikkiluokilla

- **Kehitetään soittotaitoa vaativammilla soittotehtävillä**
- Syvennetään nuotinlukutaitoa soittamalla (esim. nokkahuilu)
- Sointumerkeistä soittamisen harjoittelua (esim. ukulele, kitara, bassokitara)

MUSIIKKILIIKUNTA

- laulu- ja piirileikit, tanssit
- musiikillista keksintää liikkuen, laulaen, soittaen
- syketajun vahvistaminen

Lisäksi musiikkiluokilla

Oppilasta rohkaistaan omien tanssien suunnitteluun ja esittämiseen

MUSIIKIN KUUNTELU

- kuulon huolto
- tunnistaa erilaisia orkesterisoittimia
- oppilas ilmaisee kuulemaansa esim. liikkuen, piirtäen, sanallisesti
- erilaisten muotorakenteiden hahmottaminen
- **esim. Sibelius Tuonelan joutsen, Valse Triste, Benjamin Britten Young person's guide to orchestra, näyttämömusiikki esim. Maija Poppanen, W.A. Mozart Taikahuilu**

Lisäksi musiikkiluokilla

Tyylikausien tunnistaminen (barokki, klassismi, romantiikka ja uusi aika)

MUSIIKIN TUNTEMUS

- nuottiviivasto, nuottiavain
- nuottien aika-arvot ja tauot
- C-duuri, **b- ja fis-sävelet**
- tempomerkinnät
- nuottikuvat, esim. segno, coda, maalit
- sinfoniaorkesterin soittimet

Lisäksi musiikkiluokilla

- Tunnetuimmat taidemusiikin säveltäjät
- **Neljäsosa-, kahdeksasosa- ja kuudestoistaosanuotti sekä vastaavat tauot**

- Rinnakkaissävellajit kahteen etumerkkiin asti
- Ulkoeurooppalaiset musiikkikulttuurit

ESIINTYMINEN

- tunneilla valmistettuja tuotoksia esitetään mahdollisuuksien mukaan
- tarjotaan oppilaille positiivisia esiintymiskokemuksia ja kiinnitetään huomiota esityksen valmistusprosessiin
- opetellaan yleisökäyttäytymistä sekä esiintymisetikettiä

Lisäksi musiikkiluokilla

valmistautuminen vuosikellon määrittämiin konsertteihin (esim. Aristokattikonserttiin) ja koulun juhliin

MUSIIKKI JA HYVINVOINTI

- musiikin merkitys itselle, yhteisölle ja yhteiskunnalle ja niiden hyvinvoinnille, tehdään yhteistyötä mahdollisuuksien mukaan uskonnon, elämäntietämisen, ympäristöopin ja liikunnan kanssa
- yksilö musiikin maailmassa, mahdollinen yhteistyö alueen muiden musiikkitoimijoiden kanssa
- tutustuminen alueelliseen musiikkielämään
- musiikki mediassa

Lisäksi musiikkiluokilla

Konserteissa ja kulttuuritapahtumissa vierailu